С П Р А В К А

за предложенията, становищата и възраженията, получени при публикуването на Интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра

Подател	Предложение	Приема/ не приема/ предложението	Мотиви
Мариела Бизева selena_m@b-trust.org	Относно плащането с ПОС терминал. Ще имаме ли право да имаме курс за плащане в брой и друг курс при плащане с карта /както повечето банки/.	**Не се приема**	Предоставянето на услугата чрез ПОС терминал е въпрос на избор от страна на обменното бюро, а не негово задължение. Също така една и съща услуга не следва да се предоставя с две различни цени само поради разликата в начина на заплащането й.
	Таксите, които взимат операторите на ПОС терминали е около 2-3 процента. При някои валути ще се получи да обменяме на загуба. Не е ли време да се премахне, ограничението от 5 процента, защото не сме равнопоставени с търговските банки, които също предлагат обмяна на валута.	**Не се приема**	Ограничението по чл. 4 е въведено с оглед защита на клиентите на обменни бюра и преустановяване на некоректни практики на лица, осъществяващи този вид дейност.
Национална асоциация на обменните бюра **Софдилинг ЕООД**	Във връзка с публикуван Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра (# 11960-К) от 24.11.2024 г. (https://strateqv.bg/bq/public-consult.ations) от НАОБ приветстваме по-голяма част от предвидените промени, но сме силно обезпокоени от формулировката на § 2 от проекта от липсата на промяна на в чл. 4 от Наредба № 4 от 2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра в частта, където е записано ограничението, че „обменният курс може да се отклонява до 5 % от курса за съответната валута за деня, за която		

	Българската народна банка има котировка“ (ново „публикуван от Българската народна банка“). След приемане на еврото като официално платежно средство от 01.01.2026 г. оцеляването на бранша при запазване на горе описаното ограничение става невъзможно. Във връзка с това предлагаме следните два варианта (1) и (2) за редакция на § 2 от Проекта или алтернативен вариант (3). Предложение: (1) В чл. 4, изречение първо думата „лева“ се заменя с „еврото“, изречение две се заличава. (2) В чл. 4, изречение първо думата „лева“ се заменя с „еврото“, а в изречение второ цифрата 5 се заменя с цифрата 12 и думите „за която Българската народна банка има котировка“ се заменят с „публикуван от Българската народна банка“. В случай, че нашето предложение за редакция на § 2 от Проекта не се приемат, предлагаме и алтернативен вариант (3) на предложение, което дава сходно решение на проблемите, описани в мотивите по-долу, а именно: (3) В чл. 15 ал. (4) се заличава. МОТИВИ: За да може да съществуват икономически обменните бюра (лицата по чл. 3 от Валутния закон), следва да имат възможност да генерират приходи от дейността, които дългосрочно покриват или надвишават разходите за оперирane, амортизация и финансиране на дейността. След 01.01.2026 г. и приемането на еврото като официално платежно средство в България, този баланс силно, трайно и необратимо се изменя в негативна посока и прави оцеляването в новите икономически условия невъзможно за търговците от бранша. Причините за това са: През текущата година дела на обема на еврото от обменената валута е около 75% и съответно тези обеми формират 75% от източниците на	**Не се приема**	Ограничението по чл. 4 е въведено с оглед защита на клиентите на обменни бюра и преустановяване на некоректни практики на лица, осъществяващи този вид дейност.

	приходи за обменните бюра. От следващата година тези обеми автоматично отпадат, поради липсата на необходимост от обмяна. Съответно приходите ще спаднат със 75%. Оставащите 25% ще са крайно недостатъчни, за да покрият дори оперативните разходи при запазване на ограничението от 5 % на маржа, тъй като обмяната на валута е високо конкурентен бизнес и нормата на печалба на участниците в него е ниска и далеч от 75%. Същевременно възможности за оптимизация на разходите почти няма. Единствената възможност за оцеляване на бранша е да отпадне нормативното ограничение в чл.4 от Наредбата регулиращ, че обменният курс може да се отклонява до 5 % от курса за съответната валута за деня, за която Българската народна банка има котировка“ (ново „публикуван от Българската народна банка“) и обменните бюра да могат да търгуват напълно свободно или поне при достатъчно по-голямо отклонение на курса за съответната валута за деня, за която Българската народна банка има котировка“ (ново „публикуван от Българската народна банка“), което е установена практика във всички страни от ЕС. Пазарните механизми и силните закони за защита на потребителите ще гарантират стабилен баланс на интересите на различните обществени групи. Структурата на разходите на обменните бюра е такава, че зависи основно от разходите за персонал (заплати и осигуровки) и разходите за снабдяване с пари в брой. През последните години, както и за 2026 г. тези разходи непрекъснато се увеличават, което съчетано с рязък спад в приходите прави губеща дейността по обмяна на валута, независимо от локация и разходи за наем, които също са се увеличиха значително. Няколко факта в подкрепа на гореизложеното са: > За периода 2014 - 2025 по данни на НСИ размера на средния осигурителен доход увеличава от 683,34 лв. на 1882,97 лв. или 275%, съответно размерът на осигуровките се вдига пропорционално на увеличението на дохода, а в проекта за бюджет на 2026 г. самите осигуровки се вдигат с 2 %. > Цената на пари в брой се увеличи - за нас става все по-висока цената за осигуряване на подходящи купюри лева, респективно евро, както и на монети. Пример за това е наложеното в последните години от страна търговските банки, БНБ и доставчиците на услуги на такса за		

	обслужване на клиенти с банкноти и монети, която вече е над 1%. Това на практика намалява възможния марж за обменните бюра от 5% на 4%. > Дългосрочно плавно намаляване на търсенето на услугата по обмяна на валута в България поради все по-широкото навлизане на дигиталните разплащания и поради увеличаване на вероятността туристите от страни извън евро-зоната да си закупят евро в страната на произход преди да дойдат в България, тъй като еврото е много по-разпространено, достъпно и евтино за закупуване в чужбина в сравнение с лева. Тук отбелязваме, че въпреки спада на обемите на обмяна, необходимостта от услугата се запазва, особено в зони на международните летища, КПП и курорти с голяма концентрация на туристи, където на практика няма и офиси на банки, а още по-малко такива, които да осъществяват обмяна на валута, особено на валути различни от американски долари. От гореизложеното може да се направи заключение, че без приемане на някой от вариантите на предложените от нас промени по ясни и обективни икономически причини в много кратък срок след 01.01.2026 икономическите субекти по чл. 3 от Валутния закон ще са принудени да преустановят дейност. В следствие на това ще настъпи вакуум на услугата, който няма да бъде поет от банките, тъй като те намаляват силно клоновата си мрежа и в много от оставащите офиси не работят с пари в брой. Ще се получи така, че в много райони с необходимост от обмяна на валута, каквито са международни летища, гари, автогари, КПП и туристически райони и курорти като Банско, Боровец, Слънчев бряг, Златни пясъци и др. липсата на услугата или нейното крайно ограничено предлагане ще доведе до три крайно неблагоприятни и опасни тенденции: > Невъзможност за заплащане на такси и услуги, необходими за престоя на туристите от страни извън ЕС и с малко разпространение на банкови карти > Затруднено и намалено потребление от страна на туристите, което оказва общ негативен ефект върху този важен за България икономически отрасъл > Наличие на нелегална обмяна в районите, където няма разкрити обменни бюра, което освен, че е незаконно, води и до намалени приходи на фиска.		

	Именно поради това и в интерес на българските граждани, бизнес и общество като цяло смятаме за необходимо да се осигури възможност за икономическо съществуване на обменните бюра в България, като се приеме някое от предложенията на НАОБ в България (1) или (2) за промяна на чл. 4 от Наредба 4 от 2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра или алтернативният вариант (3) за заличаване на ал.(4) от чл. 15 на същата Наредба. Други фактори/ факти/ и обстоятелства в подкрепа на това наше предложение са, че в другите страни от еврозоната няма регулаторни изисквания за максимален размер на отклонение от обявен курс, независимо дали на национална или европейска централна банка. В резултат на това българският бизнес е поставен в неравностойно отношение спрямо този, извършващ същата услуга в останалите европейски страни и на практика е икономически дискриминиран. Друго наше предложение във връзка с публикувания за обществено обсъждане Проект за изменение на НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2003 г е свързано с § 20 от проекта, където се определя че двойното обозначение на цените (в случая на обменния курс) в лв. и евро до 08.08.2026 г. включително на таблата по чл. 15, ал. 1 следва да се осъществява като (курса) в лева се постави само ПОД стойността (курса) в евро. В Закона за въвеждане на еврото в Република България, чл. 16 (1) е записано, че „При двойното обозначаване на цените на стоките и услугите цените в евро и левове се поставят в непосредствена близост, изписват се ясно и четливо, недвусмислено и лесно разбираемо, с еднакъв размер на шрифта по начин, който не въвежда потребителите в заблуждение.“ и съответно няма ограничения двете цени в евро и лева да са поставени и една ДО друга. Смятаме за релевантно да се допусне и тази възможност, като и двете цени (курса) следва да са поставени в съответната колона купува и продава, както е показано на примерен образец на вариант за табло, приложен в края на изложението. За целта предлагаме следната редакция на § 20 от Проекта: § 20. До 8 август 2026 г. включително, на таблото по чл. 15, ал. 1 обменният курс за съответната чуждестранна валута се посочва и в лева,	**Приема се**	

<table>
<tr>
<td></td>
<td>като стойността в лева се поставя под стойността в евро или непосредствено отдясно на стойността в евро съгласно вариант за образец табло, валиден до 08.08.2026 г. включително.

Примерен вариант:

Курсове на търгуваните валути
<table>
<tr><td>ВАЛУТА</td><td colspan="2">КУПУВА (WE BUY)</td><td colspan="2">ПРОДАВА (WE SELL)</td></tr>
<tr><td></td><td>EUR</td><td>BGN</td><td>EUR</td><td>BGN</td></tr>
<tr><td>USD</td><td>0.000</td><td>0.000</td><td>0.000</td><td>0.000</td></tr>
<tr><td>GBP</td><td>0.000</td><td>0.000</td><td>0.000</td><td>0.000</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

Надяваме се да вземете предвид нашите предложения, защото те са от изключително важно значение за съществуването на удобна легална и сигурна услуга, предлагана във всички европейски страни, която работи по всички правила и осигурява работни места на много млади хора (вкл. сезонна работа - в немалка част първа работа) и плащаща данъци и осигуровки.</td>
<td></td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>Тавекс ЕООД</td>
<td>Пиша Ви от името на „Тавекс“ ЕООД - компания, която оперира в България от 2009 година. Дружеството е част от скандинавския холдинг „Тавид“ АД и се занимава с обмен на валута, както и с покупка и продажба на златни и сребърни монети.
Компанията има седем офиса в четирите най-големи града на страната (София, Пловдив, Варна и Бургас) и към момента в нея работят над 100 служители, които обслужват над 2 500 клиента на ден. Обръщам се към Вас във връзка със следното:
В момента практиката в Република България при показване на котировки при търговия с чуждестранна валута е курсовете да се обявяват в лева за единица валута.
Всички участници на пазара работят по този начин (банки, финансови институции, обменни бюра). Показването на курса в лева е предвидено в чл. 15, ал. 1, т. 2 на НАРЕДБА № 4 от 8.08.2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра.</td>
<td>Не се приема</td>
<td>Считаме, че с оглед въвеждането на еврото като официална валута на Република България от 1 януари 2026 г. и спазването на изискването на чл. 15 от Закона за въвеждане на еврото в Република България за двойно обозначаване на цените на стоките и услугите до 8 август 2026 г. промяната и на начина на показване на котировките на чуждестранните валути ще предизвика значително объркване и затруднение сред потребителите.
В тази връзка предлаганото изменение ще бъде разгледано при последващо изменение на наредбата, след изтичане на периода на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите.
Следва да се отбележи, че чл. 4 от Регламент (ЕО) № № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 година относно определени разпоредби, отнасящи се до въвеждането</td>
</tr>
</table>

	Съгл. чл.15 от НАРЕДБА № 4 от 8.08.2003 г. за условията и реда за вписване в регистъра и изискванията към дейността на обменните бюра: т.2. курсове за обмяна на търгуваните валути в наличност, които се изписват в цяло число и до три цифри след десетичния знак; курсовете се обявяват за толкова единици, за колкото съответната валута се котира от БНБ; обменните бюра имат право да обявяват не повече от един курс купува и един курс продава; Към момента Българска народба банка, показва левовата стойност на 1 единица чужда валута – т.нар. „директен курс“, както и „обратен курс“: колко чужда валута се равнява на 1 лев. За разлика на текущата практика в Република България, практиката в страните от Европейския съюз, вече приели еврото, е да показват валутните курсове като стойност в чуждестранна валута за единица евро (количество чуждестранна валута за едно евро), т.е. така наречения „обратен курс“, но не към лева, а към еврото. Например: Преди началото на 2026 г., курсът на лева към щатския долар е приблизително 1.700 лева за долар. След въвеждането на еврото като официално платежно средство във България, би следвало да се наложи показване на „обратния“ курс, а именно: щатски долари за единица евро в размер на 1.150. Примерна визуализация как би изглеждало това можете да видите отдолу: Курсове на търгуваните валути след 01.01.2026 <table><tr><th>Валута</th><th>Купува (WE BUY)</th><th>Продава (WE SELL)</th></tr><tr><td>USD за 1 EUR</td><td>1.150</td><td>1.120</td></tr></table> Като вземем предвид, че след 01.01.2026 г. левът ще престане да съществува като законно платежно средство, логично е пазарните участници на валутния пазар във България също да приемат практиката на останалите страни членки на ЕС – а именно да показват обменните курсове на чуждестранни валути като количеството чуждестранна валута за едно евро, а не в евро за една чуждестранна валута. Аналогична промяна бе направена при приемането на еврото от Хърватия в началото на 2023 година – преди приемането на еврото, валутните курсове се показваха в куни (местната валута) за единица		на еуро, се отнася единствено за обменния курс на националната валута на държавите членки на Еврозоната, при преминаване към евро. Регламентът не определя обменни курсове по сделки, сключвани от обменни бюра. Считаме, че на този етап няма да възникне проблем с досегашния начин на показване на обменните курсове в България, тъй като Българската народна банка ще публикува обменните курсове на Европейската централна банка и по двата начина (валута за едно евро и евро за единица чуждестранна валута).

	чуждестранна валута, а след приемането – като чуждестранна валута за единица евро. Примери от водещи немски, холандски, както и хърватски финансови институции можете да видите тук: https://www.bayernlb.de/internet/media/de/ir/downloads_1/zahlungsverkehr/sonstiges_4/BayernLBDKB1.pdf https://www.abnamro.nl/en/commercialbanking/products/international-paymentstreasury-management/foreign-exchange-centre.html https://www.rba.hr/en/exchange-rates.html Използването на „обратния“ на настоящия курс се предлага и от Регламент (ЕО) № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 при приемането на евро, както и разбира се на практика от Европейската централна банка (ЕЦБ) и целия Европейски съюз. Член 4 от Регламент (ЕО) № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 1. Обменните курсове се приспособяват към едно еуро, изразено във всяка от националните парични единици на участващите държави-членки. Тези курсове следва да бъдат изразени с шест цифри. 2. Обменните курсове не се закръглят или съкращават при извършване на обмяната. 3. Обменните курсове се използват за обмяна на еуро единица и национални парични единици. Обратните курсове, получени от обменните курсове, не се използват. 4. Паричните суми, които се обменят от една национална валута в друга, следва първо да бъдат обменени в парична сума, изразена в еуро единици, която може да бъде закръглена до не по-малко от три десетични знака и след това да бъде обменена в друг вид национална парична единица. Не се допуска използването на друг алтернативен метод за изчисляване, освен ако той не води до същите резултати. Член 4 на Регламент 1103/97 относно обменните курсове предвижда, че обменните курсове трябва да се публикуват по стандартен начин, който улеснява съпоставка и разбиране. Според този регламент, обменните курсове на чуждестранни валути трябва да бъдат изразени като количество чуждестранна валута за едно евро. Това означава, че се посочва колко чуждестранна валута може да се получи срещу едно евро, а не колко евро се получават срещу една чуждестранна валута. Например:		

	□ Валутният курс за американски долар трябва да бъде показан като "1 евро = X USD". □ Курсовете не трябва да се изразяват като "1 USD = X евро". Този европейски стандарт улеснява сравняването на курсовете и съответства на международните практики за публикуване на обменните курсове. В допълнение на това, бихме желали да обърнем внимание на факта, че на свое редовно заседание Управителният съвет на Българската народна банка (БНБ) предприе действия в тази посока и взе решение в съответствие с чл. 12, ал. 1 от Валутния закон, в сила от датата на приемане на еврото в Република България, съгласно което, считано от тази дата, БНБ ще публикува на своята интернет страница за счетоводни и статистически цели валутни курсове на чуждестранни валути към еврото, както и валутни курсове на еврото към чуждестранни валути, съгласно обявяваните такива от Европейската централна банка. В резултат на описаните аргументи в настоящето становище и предвид факта, че няма законова разпоредба, която го забранява, нагласата на търговските банки в България е, след 01.01.2026 г., да обявяват валутните си курсове в синхрон с горния пример - като количество чуждестранна валута за единица евро. Настоящия текст на Наредба № 4 от 2003 г. предвижда запазването на настоящата логика – валутни курсове, показващи евровата стойност на единица чужда валута. Двата различни подхода в логиката на показването на валутни курсове - от търговските банки и обменните бюра, би довела до объркване в клиентите. Във връзка с всичко описано по-горе, предлагаме при въвеждането на еврото във България след 01.01.2026 г., да се измени текстовете на чл. 15, ал. 1, т. 2 от Наредба № 4 от 2003 г. и валутните котировки да се визуализират като стойност в чуждестранна валута за единица евро, а не по модел в евро за единица валута.		